

POSTANOWIENIE

25 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Krajewski

na posiedzeniu niejawnym 25 stycznia 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa D. O.
przeciwko redaktorowi naczelnemu "G."
o opublikowanie sprostowania,
na skutek skargi kasacyjnej redaktora naczelnego "G."
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 12 lipca 2022 r., I ACa 270/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od redaktora naczelnego „G.” na rzecz D. O. 360 złotych zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 12 lipca 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie na skutek apelacji powoda D. O. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 2 grudnia 2021 r., zobowiązując pozwanego redaktora naczelnego „G.” do opublikowania sprostowania artykułu opublikowanego 26 lutego 2021 r. w dzienniku „G.”.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł pozwany, wskazując że w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz powołując się na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Zdaniem skarżącego w sprawie istnieje potrzeba wykładni art. 31a ust. 1 w zw. z art. 33 ust. 1 pkt 1 Prawa prasowego, a wątpliwości interpretacyjne ma budzić pojęcie sprostowania „odnoszącego się do faktów”. Według pozwanego rozstrzygnięcia wymaga, czy twierdzenia wskazujące na nieprawidłowość lub niecelowość cudzego postępowania stanowią wypowiedzi o faktach, czy też należy je uznać za zdania o charakterze ocennym, wartościującym, niemogące stanowić przedmiotu sprostowania prasowego. Skarga kasacyjna ma być zdaniem skarżącego oczywiście uzasadniona, ponieważ wnioskowane przez powoda sprostowanie nie tylko wprowadzałoby opinię publiczną w błąd, sugerując nieprawdziwość faktu – treści „taśm O.”, ale także nie przedstawiało żadnej alternatywnej rzeczywistości, a ograniczało się jedynie do zaprzeczenia treści artykułu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, którego celem jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa, usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych. Ograniczenie przesłanek do czterech ma zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane te funkcje, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, podania, na czym polegają wątpliwości związane z rozumieniem przepisu oraz przedstawienia argumentacji przemawiającej za tym, że mają one rzeczywisty i poważny charakter, nie należą

zaś do zwykłych wątpliwości związanych z procesem stosowania prawa. Wymagane jest także wykazanie, że treść i znaczenie przepisu nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni (zob. postanowienie SN z 21 listopada 2023 r., I CSK 4931/22). Jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest także wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. postanowienia SN: z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 30 listopada 2023 r., I CSK 200/23, i z 30 listopada 2023 r., I CSK 291/23).

Skarga kasacyjna nie spełnia powyższych kryteriów. Potrzeba wykładni przepisów nie występuje, gdy Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w określonej kwestii i nie zachodzi potrzeba jego zmiany. Na tle wykładni art. 31a ust. 1 Prawa prasowego w orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, iż sprostowaniu w rozumieniu tego przepisu podlegają tylko wypowiedzi odnoszące się do faktów, a zatem takie, które poddają się kwalifikacji w kategoriach prawdy albo fałszu, nie zaś wypowiedzi ocenne. Za te ostatnie mogą być uznane m.in. sądy wskazujące na nieprawidłowość lub niecelowość cudzego postępowania (zob. wyroki SN z 29 listopada 2016 r., I CSK 715/15, i z 12 kwietnia 2023 r., II CSKP 803/22; postanowienia SN: z 19 czerwca 2019 r., I CSK 24/19; z 18 sierpnia 2020 r., I CSK 801/19, i z 19 sierpnia 2022 r., I CSK 2331/22;). W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny stanowisko to podzielił, natomiast skarga kasacyjna nie zmierza do zakwestionowania przyjętej wykładni przepisu, lecz polemizuje z poglądem Sądu drugiej instancji co do kwalifikacji konkretnej wypowiedzi jako odnoszącej się do sfery faktów, a nie ocen. Kwestia ta nie należy do sfery wykładni przepisu, ale subsumpcji konkretnego stanu faktycznego, a znaczenie rozstrzygnięcia w tej mierze nie wykraczałoby poza niniejszą sprawę.

Skarżący powołuje się także na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Wskazana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka zachodzi wówczas, gdy zasadność zarzutów podniesionych w skardze jest dostrzegalna *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego o charakterze elementarnym, polegających w

szczegółności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolită i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Do wykazania oczywistej zasadności skargi powinno wystarczyć jedno konkretne twierdzenie, jedna stanowcza, przekonująca od razu teza, wskazująca racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym – a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (zob. postanowienia SN: z 29 listopada 2022 r., I CSK 4912/22; z 30 listopada 2022 r., I CSK 2735/22; z 20 października 2023 r., I CSK 1612/23; z 26 października 2023 r., I CSK 76/23, i z 31 października 2023 r., I CSK 4805/22).

W niniejszej sprawie nie zachodzi przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Skarżący nie wykazał, że orzeczenie Sądu drugiej instancji obarczone jest oczywistą i istotną wadą. Na tle art. 31a ust. 1 Prawa prasowego nie ma wyraźnych podstaw do ograniczenia praw żądającego sprostowania przez narzucanie mu obowiązku zaprezentowania „alternatywnej wersji rzeczywistości” czy wyjaśnienia, dlaczego zaprzecza informacjom zawartym w materiale prasowym (postanowienie SN z 28 października 2022 r., I CSK 3169/22), a kryterium zasadności publikacji sprostowania nie jest prawdziwość faktów ani prezentowanych w prostowanej publikacji prasowej, ani podanych w sprostowaniu (postanowienie SN z 22 sierpnia 2023 r., I CSK 5049/22)

Ze wskazanych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 3 i 4 k.p.c. w zw. z § 8 ust. 1 pkt 2 w zw. § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[SOP]

(r.g.)